NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
CHRISTINE STIX-HACKL
prednesené 27. apríla 2006 [1]

I — Úvod

1. Prejednávaná vec sa týka výkladu jedného ustanovenia Protokolu o výsadách a imunitách Európskych spoločenstiev [2], konkrétne jeho článku 3 týkajúceho sa oslobodenia od priamych daní, ktorým sa Súdny dvor doteraz zaoberal len v niekoľkých prípadoch [3].

2. Podstatou prejudiciálnych otázok Cour d'appel de Bruxelles (Belgicko) je spor medzi Európskym spoločenstvom zastúpeným Komisiou na jednej strane a Belgickom na druhej strane, týkajúci sa povahy a rozsahu oslobodenia na základe článku 3 protokolu. Komisia sa domnieva, že vyberanie predmetných poplatkov, ktorých sa týka spor vo veci samej, ktoré sa vyberajú v prípade uloženia povinnosti úhrady alebo rozhodnutia o vyporiadaní súm a cenných papierov, pričom ich výška sa vypočíta z týchto súm, je v rozpore s článkom 3 protokolu.

II — Právny rámec

A — *Právo Spoločenstva*

3. Podľa článku 291 ES Spoločenstvo požíva na území členských štátov výsady a imunity nevyhnutné na plnenie svojich úloh za podmienok definovaných v protokole.

4. Článok 3 protokolu znie takto:

„Spoločenstvá, ich aktíva, príjmy a iný majetok sú oslobodené od všetkých priamych daní.

1 — Jazyk prednesu: nemčina.

2 — Protokol z 8. apríla 1965 (Ú. v. ES 1967, 152, s. 13, ďalej len „protokol").

3 — Rozsudok z 28. marca 1996, AGF Belgium, C-191/94, Zb. s. I-1859. Rozsudok z 8. decembra 2005, BCE/Nemecko (C-220/03, Zb. s. I-10595), sa týkal článku 3 protokolu len nepriamo. Pozri nakoniec spor prebiehajúci na Súdnom dvore Komisia/Belgicko, C-437/04.

Vlády členských štátov prijmú, vo všetkých prípadoch, ktoré to pripúšťajú, vhodné opatrenia k navráteniu alebo náhrade čiastok nepriamych daní a poplatkov z predaja, zahrnutých v cenách hnuteľného či nehnuteľného majetku, ak spoločenstvá vykonajú pre svoje úradné účely nákupy väčšieho rozsahu, pričom cena tieto dane zahŕňa. Tieto ustanovenia sa však nepoužijú tak, aby svojím účinkom narušovali hospodársku súťaž v spoločenstvách.

Vyňatie sa nevzťahuje na dane, dávky a poplatky, ktoré výlučne zodpovedajú úhradám za verejnoprospešné služby."

B — *Vnútroštátna právna úprava*

5. Článok 142 zákona o registračných poplatkoch znie takto:

„Výška poplatku je stanovená na 3 %, pokiaľ ide o rozsudky súdov vydané vo všetkých oblastiach, ktorými bola uložená povinnosť úhrady alebo sa rozhodlo o vyporiadaní súm alebo cenných papierov, a to pri rozsudkoch konečných, predbežných, vynesených v hlavnej veci, vo vedľajšej veci alebo podmienečných vrátane rozhodnutí súdneho orgánu, ktorými sa, pokiaľ ide o tie isté sumy a cenné papiere, rozhodlo o určení poradia veriteľov. Poplatok sa v prípade rozhodnutia o uložení povinnosti úhrady alebo vyporiadaní vypočíta, po prvé, z kumulatívnej sumy, ktorej uhradenie bolo osobe nariadené alebo o ktorej vyporiadaní bolo vo vzťahu k tej istej osobe rozhodnuté, a to bez ohľadu na úroky, ktorých výšku súd nestanovil, a trovy konania, a v prípade rozhodnutia o určení poradia veriteľov sa poplatok vypočíta z celkovej hodnoty súm vyplatených veriteľom."

6. Článok 35 tretí odsek (v znení novely zákona z 22. decembra 1989) stanovuje:

„Povinnosť uhradiť poplatky, ktorých splatnosť vyplýva z rozsudkov súdov..., majú:

1° žalovaní, každý v rozsahu, v akom im bola uložená povinnosť úhrady alebo v akom sa rozhodlo vo vzťahu k nim o vyporiadaní alebo určení podania veriteľov, alebo spoločne a nerozdielne v prípade uloženia povinnosti úhrady spoločne a nerozdielne;

2° žalobcovia v rozsahu, v akom sa v prospech každého z nich rozhodlo o uložení povinnosti úhrady, vyporiadaní alebo určení podania veriteľov bez toho, aby sa presiahla polovica výšky súm alebo hodnoty cenných papierov, ktoré sú vyplatené každému z nich.

...

Poplatky a prípadne pokuty sú splatné do jedného mesiaca odo dňa, keď orgán vyberajúci poplatok podá na pošte doporučený list obsahujúci výzvu na úhradu."

III — Skutkový stav, konanie a prejudiciálne otázky

7. Plnenie zmluvy uzavretej v roku 1993 medzi Komisiou a akciovou spoločnosťou MCFE sa stalo predmetom sporu, ktorý bol predložený Tribunal de première instance de Bruxelles. Rozsudkom z 25. januára 1994 uložil tento súd Komisii, aby zaplatila akciovej spoločnosti MCFE predbežnú sumu vo výške 269 589 ECU alebo 10 845 935 BEF spolu s úrokmi a trovami konania.

8. Doporučeným listom z 24. februára 1994 vyzval orgán vyberajúci poplatok (deviaty registračný úrad) Komisiu na zaplatenie registračného poplatku vo výške 325 470 BEF (3 % zo sumy 10 849 000 BEF). Dňa 2. augusta 1995 bola Komisia opäť vyzvaná, aby uhradila vyššie uvedenú sumu zvýšenú o pokutu vo výške 32 500 BEF za oneskorenú platbu. Táto pokuta bola neskôr zvýšená na 38 000 BEF.

9. Dňa 15. januára 1996 vydal orgán vyberajúci poplatok platobný rozkaz proti Komisii. Týmto platobným rozkazom sa mal vymôcť registračný poplatok v súvislosti s rozsudkom vo výške 325 470 BEF zvýšený o pokutu vo výške 70 500 BEF za oneskorenú platbu, ako aj zákonné úroky a trovy konania.

10. Doporučeným listom z 19. januára 1996 sa Komisia prostredníctvom svojho advokáta vyjadrila, že odmieta zaplatiť tieto poplatky, odvolávajúc sa na to, že je podľa článku 3 protokolu oslobodená od platenia registračných poplatkov v súvislosti s vydávaním rozsudkov a vo všeobecnosti od všetkých nepriamych daní. Príslušný nadriadený vnútroštátny orgán odpovedal 25. januára 1996, že registračné poplatky v súvislosti s vydávaním rozsudkov nepredstavujú daň zo spotrebného tovaru, ale úhradu za verejnoprospešnú službu.

11. Listom z 28. apríla 1997 bol advokát Komisie upovedomený o tom, že sporný platobný rozkaz bol potvrdený ministerským rozhodnutím z 18. apríla 1997.

12. Dňa 15. júla 1997 podalo Európske spoločenstvo, zastúpené Komisiou, na Tribunal de première instance de Bruxelles odpor proti platobnému rozkazu, ktorý bol voči nemu vydaný orgánom vyberajúcim poplatok 15. januára 1996, stal sa vykonateľným 19. januára 1996 a bol doručený 30. januára 1996.

13. Uvedený súd vyhlásil odpor proti platobnému rozkazu za prípustný, ale nedôvodný. Skonštatoval, že registračné poplatky v súvislosti s vydávaním rozsudkov sú nepriamymi daňami (čo sa nespochybňovalo), pričom ale nedospel k záveru, že nepatria do pôsobnosti článku 3 prvého odseku protokolu, ktorý stanovuje všeobecné oslobodenie od priamych daní, ani sa na ne nevzťahuje oslobodenie od nepriamych daní stanovené v druhom odseku, ktoré sa spája výslovne s podmienkou, aby nepriame dane a dane z predaja boli zahrnuté v kúpnej cene. Podľa názoru prvostupňového súdu nie je v prejednávanej veci registračný poplatok v súvislosti s vydaním rozsudku súčasťou ceny, ktorá sa má zaplatiť za služby poskytnuté akciovou spoločnosťou MCFE, pretože tento poplatok nebol zmluvne dohodnutý, ale dôvodom jeho vzniku je súdne rozhodnutie ukladajúce povinnosť úhrady. Vnútroštátny súd teda poznamenal, že považuje za zbytočné predložiť Súdnemu dvoru otázky týkajúce sa výkladu článku 3 druhého odseku protokolu.

14. Európske spoločenstvo podalo 14. septembra 2001 proti tomuto rozsudku odvolanie.

15. Východiskom úvah vnútroštátneho súdu je to, že Európske spoločenstvo a Belgické kráľovstvo vykladajú protichodne článok 3 druhý a tretí odsek protokolu.

16. Na rozdiel od analýzy Belgického kráľovstva, podľa ktorej výklad protokolu nevzbudzuje „žiadnu rozumnú pochybnosť vo vzťahu k vylúčeniu týchto poplatkov v súvislosti s uložením povinnosti úhrady z pôsobnosti článku 3 druhého odseku protokolu", a preto nie je potrebné položiť prejudiciálnu otázku, vnútroštátny súd konštatuje, že medzinárodné zmluvy a dohovory treba vykladať aj vtedy, ak sú jasné.

17. Odvolací súd uvádza, že Súdny dvor v rozsudku AGF Belgium vykonal extenzívny výklad podmienok na odpustenie nepriamych daní a poplatkov bez toho, aby sa obmedzoval na doslovné znenie článku 3 druhého odseku. Tento súd sa preto domnieva, že v rovnakom duchu je koncipovaný aj článok 31 odsek 1 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve, podľa ktorého sa „zmluva... [musí vykladať] s prihliadnutím na jej predmet a účel".

18. V tejto súvislosti položil Cour d'appel de Bruxelles Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má byť článok 3 druhý odsek protokolu..., ktorý stanovuje, že vlády členských štátov prijmú vhodné opatrenia umožňujúce odpustenie alebo vrátenie súm nepriamych daní a poplatkov z predaja, vykladaný v tom zmysle, že do jeho pôsobnosti patrí pomerný poplatok vyberaný v súvislosti s rozsudkami súdov vydanými vo všet-

kých oblastiach, ktoré sa týkajú uloženia povinnosti úhrady alebo vyporiadania súm alebo cenných papierov?

2. Má byť článok 3 tretí odsek protokolu..., ktorý stanovuje, že oslobodenie sa nevzťahuje na úhrady za verejnoprospešné služby, vykladaný v tom zmysle, že poplatok uložený na konci konania účastníkovi, ktorý vo veci nemal úspech a je zaviazaný na úhradu určitej sumy, predstavuje výlučne úhradu za verejnoprospešné služby?"

IV — Preskúmanie prejudiciálnych otázok

19. Podstatou prvej prejudiciálnej otázky vnútroštátneho súdu je otázka, či sporné registračné poplatky v súvislosti s vydaním rozsudku patria do pôsobnosti článku 3 druhého odseku protokolu, pokiaľ ide o nepriamu daň. Druhá prejudiciálna otázka sa týka prípadnej kvalifikácie registračných poplatkov v súvislosti s vydaním rozsudku ako úhrady za verejnoprospešné služby v zmysle článku 3 tretieho odseku protokolu.

20. Pokiaľ by sa na tieto poplatky vzťahoval článok 3 tretí odsek protokolu, boli by v každom prípade vylúčené z prípadného oslobodenia podľa článku 3 druhého odseku protokolu, takže by na výklade tohto ustanovenia už nezáležalo. Je preto vhodné preskúmať najskôr druhú prejudiciálnu otázku.

A — *O druhej prejudiciálnej otázke*

1. Hlavné tvrdenia účastníkov konania

21. Podľa názoru belgickej vlády predstavujú registračné poplatky súvisiace s rozsudkami úhradu za verejnoprospešnú službu, a sú preto na základe článku 3 tretieho odseku vylúčené z oslobodenia. Komisia, rovnako ako súd prvého stupňa, naopak tvrdí, že ide o daň určenú na pokrytie všeobecných nákladov verejného sektora.

2. Právne posúdenie

22. Súdny dvor mal po prvýkrát príležitosť zaoberať sa pojmom úhrady obsiahnutom v článku 3 treťom odseku protokolu vo veci AGF Belgium [4]. Najskôr poukázal na to, že

4 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 3.

článok 3 tretí odsek protokolu zodpovedá rozlišovaniu existujúcemu vo vnútroštátnom práve niektorých členských štátov medzi daňami, ktoré sú určené na pokrytie všeobecných nákladov verejnej správy a poplatkami, predstavujúcimi protiplnenie za určitú službu.

23. Súdny dvor k tomu uviedol toto:

„... samotný pojem protiplnenie za určitú službu predpokladá, že táto služba je alebo aspoň môže byť poskytnutá tým, ktorí zaplatia poplatok. Príspevok môže teda predstavovať úhradu za verejnoprospešnú službu v zmysle článku 3 tretieho odseku protokolu len v takom rozsahu, v akom takéto služby sú alebo aspoň môžu byť poskytnuté tým, ktorí musia poplatok zaplatiť.“ [5]

24. V súvislosti s predmetnými registračnými poplatkami súvisiacimi s rozsudkom je nutné skonštatovať, že tieto poplatky sa vyberajú v rámci konania na belgických súdoch, a to pri alebo po vyhlásení rozsudku, takže využitie služieb sa v tomto prípade, na rozdiel od veci AGF Belgium, javí ako nepochybné.

25. Úhrada za služby v zmysle režimu výnimky podľa článku 3 tretieho odseku protokolu však logicky predpokladá nielen využitie služieb alebo možnosť využitia služieb, ale aj určenie na tento účel vyberaných finančných prostriedkov. Vo veci AGF Belgium sa Súdny dvor nezaoberal otázkou určenia finančných prostriedkov, lebo to v uvedenom prípade bolo jasné: išlo totiž o dodatkový odvod na poistné, ktorý prispieval na financovanie rôznych verejnoprospešných zariadení bez toho, aby uhradenie dodatkového odvodu zakladalo nárok na plnenie.

26. V prejednávanej veci by ale naopak mohlo mať určenie výnosu z registračného poplatku súvisiaceho s rozsudkom rozhodujúci význam, ako to už uznal prvostupňový súd.

27. Generálny advokát Jacobs uviedol vo svojich návrhoch vo veci AGF Belgium [6], že rozhodujúci rozdiel medzi daňou a úhradou za verejnoprospešnú službu spočíva v tom, že „daň predstavuje platbu verejným orgánom, ktorou sa majú financovať všeobecné verejné

5 — Tamže, bod 26.

6 — Návrhy prednesené 15. februára 1996, C-191/94, už citované v poznámke pod čiarou 3, bod 31.

výdavky", takže „plnenia, ktoré daňoví poplatníci získajú na základe takýchto výdavkov, nie sú úmerné platbám, ktoré títo poplatníci uskutočnili", zatiaľ čo „úhrada... predstavuje cenu zaplatenú za určitú službu. Medzi odmenou a získaným plnením existuje priamy vzťah".

28. Toto kritérium priameho vzťahu medzi plnením a jeho financovaním bolo Súdnym dvorom použité v inej súvislosti, a to v súvislosti s výkladom režimu podľa článku 12 Protokolu o výsadách a imunitách EHS [7], ktorý predchádzal režimu podľa článku 13 Protokolu o imunitách úradníkov. V tom čase sa vynorila v súvislosti s jedným úradníkom Spoločenstva otázka, či vyberanie školného podľa holandského práva patrí pod oslobodenie od vnútroštátnych daní. Súdny dvor rozhodol, že daň alebo poplatok, ako je sporné školné, ktoré predstavuje protiplnenie za určitú službu poskytnutú verejnými orgánmi, nepredstavuje daň v zmysle uvedeného predpisu, najmä ak sa vyberalo len za nepovinnú výučbu.

29. Generálny advokát Jacobs poukázal vo svojich návrhoch vo veci AGF Belgium [8] na to, že použitie kritéria priameho vzťahu je v súlade s judikatúrou Súdneho dvora v iných oblastiach, „najmä čo sa týka výkladu smerníc Spoločenstva týkajúcich sa dane z pridanej hodnoty" [9].

30. Aj judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa smernice 69/335/EHS [10] potvrdzuje tento názor: smernicou 69/335 sa zaviedla daň z vkladu, pričom články 10 a 11 tejto smernice zakazujú uloženie ďalších daní vzťahujúcich sa na transakcie a kapitálové spoločnosti, na ktoré sa smernica vzťahuje, s výnimkou „daní platených spôsobom poplatkov alebo príspevkov [poplatkov majúcich povahu úhrady — *neoficiálny preklad*]" [článok 12 ods. 1 písm. e) smernice 69/335]. Z toho sa vyvinula rozsiahla judikatúra [11] týkajúca sa „povahy úhrady" platených poplatkov, teda poplatkov, ktoré závisia od nákladov vynaložených na poskytnutú službu, v rámci ktorej Súdny dvor rozvinul súbor kritérií na odlíšenie zakázaných poplatkov od dovolených poplatkov v prípade, že majú povahu úhrady. Podľa tejto judikatúry „poplatok, ktorého výška narastá priamo a bez obmedzenia v závislosti od navýšeného základného ima-

7 — Rozsudok z 8. februára 1968, Van Leeuwen, 32/67, Zb. s. 63.

8 — Návrhy už citované v poznámke pod čiarou 6, bod 33.

9 — V tomto ohľade upozornil na rozsudok z 8. marca 1988, Apple and Pear Development Council (102/86, Zb. s. 1443), ktorý sa týkal povinného plateného členstva v organizácii na podporu predaja a zlepšenia kvality jabĺk a hrušiek pestovaných v Anglicku a Walese. Súdny dvor rozhodol, že tieto činnosti nepredstavujú „dodávku služieb za úhradu" v zmysle článku 2 šiestej smernice o DPH, a to z dôvodu neexistencie priameho vzťahu medzi daňou a výhodami získanými jednotlivými pestovateľmi.

10 — Smernica Rady zo 17. júla 1969 o nepriamych daniach z tvorby a navyšovania základného imania (Ú. v. ES L 249, s. 25; Mim. vyd. 09/001, s. 11).

11 — Pozri najmä rozsudky z 20. apríla 1993, Ponente Carni a Cispadana Costruzioni, C-71/91 a C-178/91, Zb. s. I-1915, bod 31; z 2. decembra 1997, Fantask a i., C-188/95, Zb. s. I-6783; z 29. septembra 1999, Modelo, C-56/98, Zb. s. I-6427; z 21. septembra 2000, Modelo, C-19/99, Zb. s. I-7213; z 21. júna 2001, SONAE, C-206/99, Zb. s. I-4679, a z 10. septembra 2002, Prisco a CASER, C-216/99 a C-222/99, Zb. s. I-6761.

nia, nie je len na základe svojej vlastnej povahy poplatkom majúcim povahu úhrady v zmysle smernice. Ak aj totiž môže v určitých prípadoch existovať väzba medzi zložitosťou zápisu a výškou navýšeného základného imania, výška takéhoto poplatku nebude vo všeobecnosti nijako súvisieť s konkrétnymi výdavkami správneho orgánu vynaloženými pri takomto zápise“ [12].

31. Zdá sa, že túto analýzu možno uplatniť aj na prejednávanú vec: podľa predmetnej vnútroštátnej úpravy sa registračný poplatok súvisiaci s rozsudkom vypočíta v percentách podľa sumy, ktorej povinnosť úhrady bola rozsudkom uložená. Táto suma síce môže za určitých okolností [13] zodpovedať finančnej hodnote sporu, nepredstavuje však žiaden indikátor skutočnej zložitosti právnych otázok v predmetnom rozsudku. A to tým menej, že uvedený poplatok sa zjavne nevyberá, pokiaľ nedôjde k uloženiu povinnosti úhrady, napríklad pri zamietnutí žalobného návrhu, a to aj napriek tomu, že súd aj v takomto prípade poskytol plnenie. Podľa judikatúry týkajúcej sa článku 12 smernice 69/335 je nutné prísť v prejednávanej veci k záveru, že samotný spôsob vypočítania poplatku ako percentuálneho podielu zo sumy, ktorú súd uložil uhradiť, vylučuje, že by išlo o úhradu za poskytnuté služby.

32. Nezávisle na tom je nutné ďalej konštatovať, že z dôvodu chýbajúceho určenia výnosu z registračného poplatku súvisiaceho s rozsudkom tu v každom prípade chýba požadovaná väzba medzi poskytnutím služby a jej financovaním. Výnos z príslušného poplatku sa totiž odvedie do všeobecného rozpočtu štátu, a neslúži teda na financovanie špecifického plnenia poskytovaného belgickými súdnymi orgánmi.

33. Na druhú prejudiciálnu otázku je preto potrebné odpovedať tak, že článok 3 tretí odsek protokolu sa má vykladať v tom zmysle, že poplatky uložené na konci súdneho konania účastníkovi, ktorý nemal vo veci úspech a ktorému je uložená povinnosť uhradiť určitú sumu, nepredstavujú úhradu za poskytnutie verejnoprospešnej služby.

B — *O prvej otázke*

1. Hlavné tvrdenia účastníkov konania

34. Komisia sa domnieva, že článok 142 zákonníka o registračných poplatkoch zavádza daň, ktorá je v rozpore s oslobodením, ktoré sa má poskytnúť na základe článku 3 druhého odseku protokolu.

12 — Rozsudok z 26. septembra 2000, IGI, C-134/99, Zb. s. I-7717, bod 31, ktorý cituje rozsudok Fantask a i., už citovaný v poznámke pod čiarou 11, bod 31. Pozri tiež uznesenia z 24. januára 2002, Sonae Turismo, C-45/00, Ú. v. ES C 109, s. 15, a z 21. marca 2002, Gründerzentrum, C-264/00, Zb. s. I-3333.

13 — Vtedy, ak sa žalobného návrhu vyhovie v plnom rozsahu.

35. Podľa Komisie z viedenského dohovoru vyplýva, že sa má vykladať s prihliadnutím na jeho predmet a účel. V prejednávanej veci sa článok 3 druhý pododsek protokolu týka, v zmysle svojho znenia, kúpy hnuteľného či nehnuteľného majetku Spoločenstvami, keďže Súdny dvor rozhodol, že sem patrí každý typ kúpy vrátane využitia poskytnutých služieb, čo podľa Komisie preukazuje, že je zakázané vykladať tento dohovor doslovne.

36. Autori protokolu podľa nej skôr chceli Spoločenstvá, ich aktíva, príjmy a iný majetok oslobodiť od vnútroštátnych daní, či už priamych alebo nepriamych.

37. Komisia opiera svoj názor o hospodársku úvahu a ďalej uvádza, že registračné poplatky v súvislosti s rozsudkom sú z tohto pohľadu faktorom, ktorý je súčasťou ceny, ktorú akciová spoločnosť MCFE dostala za poskytnuté služby, takže zjavne ide o nepriamu daň v zmysle článku 3 druhého pododseku protokolu, (ktorá sa v skutočnosti uplatňuje na cenu, ktorú Spoločenstvo platí). Komisia sa domnieva, že tento jej názor potvrdzuje aj skutočnosť, že Spoločenstvo možno zaviazať na zaplatenie určitej sumy len z dôvodu vykonania zmluvy týkajúcej sa kúpy tovaru alebo poskytnutia služby. Vnútroštátny súd nemôže Spoločenstvo zaväzovať zo žiadneho iného dôvodu, pretože to patrí do výlučnej právomoci Súdneho dvora.

38. Registračné poplatky v súvislosti s rozsudkami sú teda podľa nej vždy súčasťou ceny tovarov a služieb, ktoré môže Spoločenstvo nadobudnúť alebo využiť pre svoju úradnú spotrebu a vzťahuje sa na ne oslobodenie stanovené v článku 3 druhom pododseku protokolu.

39. Belgická vláda sa naopak domnieva, že registračné poplatky v súvislosti s rozsudkami vyberané na základe článku 142 zákona o registračných poplatkoch nie sú daňou zahrnutou do ceny tovarov a služieb, ako to vyžaduje oslobodenie, ale práve naopak — ako to už správne rozhodol prvostupňový súd — poplatkom, ktorý je dôsledkom odsúdenia. Odkaz na „nákupy väčšieho rozsahu" uvedený v článku 3 druhom pododseku protokolu ukazuje, že oslobodenie podľa tohto ustanovenia nemá všeobecnú povahu. V každom prípade je však nutné konštatovať, že registračné poplatky v súvislosti s rozsudkami sa nevyberajú v prípade, keď Spoločenstvo uskutočňuje nákupy pre svoju úradnú spotrebu, ale skôr v prípade odsúdenia za nesplnenie alebo vadné splnenie zmluvného záväzku.

40. Talianska vláda v podstate súhlasí s analýzou belgickej vlády a odmieta akékoľvek rozšírenie oslobodenia od nepriamych daní podľa článku 3 druhého pododseku protokolu, ktorého znenie, účel a predmet sú jasné.

2. Právne posúdenie

41. Je potrebné zdôrazniť, že kvalifikácia registračných poplatkov v súvislosti s rozsudkami ako nepriamych daní nie je v prejednávanej veci predmetom sporu, keďže účastníci konania vo veci samej sa rozchádzajú v otázke výkladu článku 3 druhého pododseku protokolu. Túto kvalifikáciu je však napriek tomu potrebné preskúmať, keďže priama daň sa definuje ako daň, ktorá sa vyberá priamo od osoby, ktorá znáša jej ekonomickú záťaž [14].

42. Túto kvalifikáciu registračných poplatkov v súvislosti s rozsudkami však nie je potrebné skúmať teraz, pretože práve vnútroštátnemu súdu prináleží, aby posúdil „potrebu prejudiciálneho rozhodnutia pre vydanie svojho rozhodnutia, ako aj relevantnosť otázok položených Súdnemu dvoru“ [15].

43. Článok 3 druhý pododsek protokolu sa v každom prípade nevzťahuje len na nepriame dane, ale aj na „nepriame dane a poplatky z predaja zahrnuté v cenách hnuteľného či nehnuteľného majetku“.

44. Oproti bezpodmienečnému oslobodeniu priamych daní na základe článku 3 prvého odseku protokolu je oslobodenie od nepriamych daní podľa článku 3 druhého pododseku protokolu formulované podstatne opatrnejšie: na jednej strane neukladá všeobecným spôsobom oslobodenie od všetkých nepriamych daní, ale len ich vrátenie alebo odpustenie; na druhej strane sú opatrenia, ktoré je potrebné v tejto súvislosti prijať, podmienené všeobecnou výhradou uskutočniteľnosti („vlády členských štátov ich prijmú vo všetkých prípadoch, ktoré to pripúšťajú“) a zákazom narušovať hospodársku súťaž v Spoločenstvách.

45. Navyše článok 3 druhý pododsek protokolu sa týka len cien hnuteľného a nehnuteľného majetku, a to len v prípade nákupov vo väčšom rozsahu pre úradné potreby Spoločenstiev za ceny, v ktorých sú predmetné poplatky a dane zahrnuté.

46. Tento kontext vysvetľuje, prečo sa účastníci konania zamerali najmä na otázku, či sa registračné poplatky v súvislosti s rozsudkami musia považovať za súčasť ceny. Právna kvalifikácia zmluvy medzi Komisiou a akciovou spoločnosťou MCFE nemá žiadnu relevantnosť, keďže Súdny dvor

14 — Pozri návrhy, ktoré som predniesla 17. marca 2006 vo veci Banca popoplare di Cremona, C-475/03, prebiehajúcej pred Súdnym dvorom, body 48 a nasl.). Pozri tiež MULLER, A. S.: *International Organizations and their Host States, Aspects of their Legal Relationship*, Kluwer 1995, s. 240; podľa ktorého „within the classification of taxes, direct taxes are those taxes wich are demanded directly from the person or entiy excpected to pay it, without making use of an intermediary“.

15 — Pozri tiež rozsudok z 12. apríla 2005, Keller, C-145/03, Zb. s. I-2529, bod 33.

v rozsudku AGF Belgium uviedol, že napriek zneniu článku 3 druhého pododseku protokolu, sa v rámci tohto ustanovenia musí cena služieb považovať za cenu tovarov.

47. Je teda potrebné potvrdiť názor belgickej vlády, ktorá tvrdí, že extenzívny výklad článku 3 druhého pododseku protokolu uznávaný Komisiou, zdá sa, znenie protokolu nepotvrdzuje, keďže registračné poplatky v súvislosti s rozsudkami nie sú súčasťou zmluvne dohodnutého protiplnenia. K ich výberu totiž dochádza len v prípade sporu o vykonanie dotknutej zmluvy.

48. Registračné poplatky v súvislosti s rozsudkami sú však v blízkom vzťahu so splnením sporného záväzku práve v prípade, keď musí takýto spor rozhodnúť súd. Dôsledkom spôsobu výpočtu týchto poplatkov, ktorý zodpovedá percentuálnemu podielu zo sumy, na ktorej zaplatenie rozsudok odsudzuje, je to, že registračné poplatky v súvislosti s rozsudkami v prípade odsúdenia zodpovedajú „cenovej prirážke". Preto sa ani stanovisko Komisie *a priori* nejaví ako úplne zbavené právneho základu.

49. Tak ako sa už preukázalo vo veci AGF Belgium, výklad článku 3 druhého pododseku protokolu nie je vždy rozhodujúcim spôsobom spojený s jeho doslovným výkladom. Rozhodujúcimi sú skôr jeho cieľ a predmet. Komisia tu správne odkazuje na všeobecné pravidlo výkladu článku 31 ods. 1 viedenského dohovoru [16] [17].

50. Je nesporné, že výsady a imunity poskytnuté Spoločenstvám nie sú samoúčelné, ale majú im zjednodušovať plnenie ich úloh, ktoré sú im zverené Zmluvami [18]. Predovšetkým musia zamedziť tomu, „aby sa kládli prekážky fungovaniu a nezávislosti Spoločenstiev" [19]. Z toho vyplýva, že je potrebné zabrániť, aby členské štáty mali neodôvodnenú výhodu z presmerovania zdrojov odvádzaných do rozpočtu Spoločenstiev do štátnej pokladnice [20].

16 — Viedenský dohovor o zmluvnom práve medzi štátmi, medzinárodnými organizáciami alebo medzi medzinárodnými organizáciami, uzavretý 23. mája 1969.

17 — „Zmluva sa musí vykladať v dobrej viere, v súlade s obvyklým významom, ktorý sa dáva ustanoveniam zmluvy v ich kontexte a s *prihliadnutím na jej predmet a cieľ*" (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

18 — Schweitzer, v Grabitz/Hilf, článok 291 Zmluvy ES, bod 13 (28. aktualizácia, október 2005).

19 — To je takzvaná funkčná povaha výsad a imunít Spoločenstiev: pozri, v súvislosti so zabavením, uznesenie z 11. apríla 1989, SA Générale de banque/Komisia, 1/88 SA, Zb. s. 857, body 2 a 9, a v súvislosti s lojálnou spoluprácou s vnútroštátnymi súdmi uznesenie z 13. júla 1990, Zwartveld a i., C-2/88 Imm, Zb. s. I-3365, body 19 a nasl.).

20 — Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs vo veci AGF Belgium, rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 3, bod 37), a Muller, tamže, s. 234 (a tam citované odkazy), podľa ktorého „the fundamental principle of sovereign equality is another rationale. This principle precludes that funds which have been contributed to international organizations by states are diverted into the treasuries of host states by means of national taxes and duties levied on the organization".

51. Poplatky, ktoré sú predmetom sporu v tejto veci, poskytujú Belgicku finančnú výhodu, ktorá nie je odmenou za poskytnutie služby — v prejednávanej veci za poskytnutie spravodlivosti v Belgicku. Táto skutočnosť sa spája s nie nepodstatným zaťažením rozpočtu Európskeho spoločenstva, takže sa vynára otázka, či takéto zaťaženie nie je v rozpore s cieľom režimu oslobodenia, ktorý je upravený v článku 3 druhom pododseku protokolu.

52. Komisia správne uviedla, že právomoc vnútroštátnych súdov odsúdiť Spoločenstvo sa obmedzuje na veci týkajúce sa plnenia zmlúv. Právomoc belgických súdov podľa Komisie vysvetľuje veľký počet zadávateľov zákaziek pôsobiacich v oddeleniach Spoločenstva sídliacich v tomto členskom štáte. Za týchto okolností, zdá sa, nemožno zaťaženiu rozpočtu Spoločenstva, o ktorom som hovorila, zabrániť. [21]

53. Čo sa týka v tomto prípade zlučiteľnosti takéhoto zaťaženia s článkom 3 druhým pododsekom protokolu, je nutné konštatovať, že výber registračných poplatkov v súvislosti s rozsudkami úzko súvisí s plnením zmlúv, ktoré Spoločenstvo uzavrelo pre svoje vlastné potreby alebo pri výkone právomocí, ktoré mu zveruje Zmluva ES. Je preto vedľajšie, či sa musia dotknuté poplatky právne alebo hospodársky považovať za súčasť peňažného plnenia, ktoré Komisia uskutočňuje.

54. Vyberanie registračných poplatkov v súvislosti s rozsudkami však poskytuje Belgicku finančnú výhodu oproti iným členským štátom, pretože dochádza k presmerovaniu prostriedkov pochádzajúcich z rozpočtu Spoločenstva v jeho prospech a mohlo by navyše prinajmenšom sťažiť plnenie úloh, ktoré Zmluva Spoločenstvu zveruje.

55. Vzhľadom na cieľ režimu oslobodenia podľa článku 3 druhého pododseku protokolu niet pochybností o tom, že sporné registračné poplatky v súvislosti s rozsudkami nie sú priamymi daňami oslobodenými podľa článku 3 druhého pododseku protokolu, v každom prípade však patria do pôsobnosti článku 3 druhého pododseku protokolu, čo je v rozpore s tým, čo tvrdia belgická a talianska vláda.

56. Preto navrhujem, aby sa na prvú prejudiciálnu otázku odpovedalo v tom zmysle, že článok 3 druhý pododsek protokolu sa uplatňuje na pomerný poplatok vyberaný v súvislosti s rozsudkami vydanými vnútroštátnymi súdmi v akejkoľvek oblasti, ktorými bola uložená povinnosť úhrady peňažných súm alebo sa rozhodlo o vyporiadaní cenných papierov, ak tieto poplatky nie je možné považovať za priame dane v zmysle článku 3 druhého pododseku protokolu.

21 — Najmä ak by došlo k dohode o príslušnosti iného súdu.

V — Návrh

57. Preto je podľa mňa potrebné na otázky, ktoré Cour d'appel de Bruxelles položil Súdnemu dvoru, odpovedať takto:

1. Článok 3 tretí odsek Protokolu o výsadách a imunitách Európskych spoločenstiev je nutné vykladať v tom zmysle, že poplatky uložené na konci súdneho konania účastníkovi, ktorý nemal vo veci úspech a ktorému je uložená povinnosť uhradiť určitú sumu, nepredstavujú úhradu za poskytnutie verejnoprospešnej služby.

2. Článok 3 druhý pododsek tohto protokolu sa uplatňuje na pomerný poplatok vyberaný v súvislosti s rozsudkami vydanými vnútroštátnymi súdmi v akejkoľvek oblasti, ktorými bola uložená povinnosť úhrady peňažných súm alebo sa rozhodlo o vyporiadaní cenných papierov, ak tieto poplatky nie je možné považovať za priame dane v zmysle tohto ustanovenia.